

Xabier Pérez Igrexas, en calidade de portavoz do Grupo Municipal do Bloque Nacionalista Galego (BNG) no Concello de Vigo, ao abeiro do establecido no Regulamento Orgánico do Pleno e da restante normativa aplicábel, eleva ao Pleno da Corporación para o seu debate a seguinte

MOCIÓN

PARA A PROTECCIÓN E VALORIZACIÓN DOS MONTES PERIRUBANOS DA CIDADE DE VIGO

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS:

Os montes periurbanos de Vigo constitúen un dos activos ambientais, sociais, culturais e territoriais máis singulares e estratéxicos do noso municipio. Cunha extensión que supera as 1.606 hectáreas —o que representa preto do 17% da superficie total do termo municipal e da que un 57% se dedica a uso social—, estes espazos non son un mero apéndice rural da cidade, senón a súa infraestrutura verde máis relevante, o seu principal pulmón ecolóxico e o escenario onde se xoga gran parte da calidade de vida e a saúde colectiva da cidadanía viguesa. Xestionados maioritariamente en réxime de man común pola Mancomunidade de Montes de Vigo (integrada por comunidades veciñais e pola Entidade Local Menor de Bembrive), estes montes esténdense e abrazan as parroquias de Beade, Zamáns, Valadares, Matamá, Saiáns, Comesaña, Bembrive, Coruxo, Cabral, Candeán, Castrelos, Lavadores, Teis e Oia, conformando unha interface natural insubstituíbel entre a masa forestal e o tecido urbano da cidade.

A relevancia deste modelo de xestión comunal evidénciase tamén na implicación directa de arredor de 3.500 comuneiras e comuneiros, que sosteñen de maneira altruísta e continuada unha parte substancial do patrimonio natural colectivo de Vigo, convertendo o movemento comunal nun dos principais activos de participación social e vertebración territorial da cidade

Os servizos ecosistémicos que estes montes veciñais prestan ás máis de 300.000 viguesas e vigueses son de primeira magnitude. Actúan como xigantescos sumidoiros naturais de carbono, cunha capacidade de captación de CO2 equivalente ás emisións xeradas por case 90.000 vehículos ao ano. Así mesmo, regulan de xeito decisivo o ciclo hídrico e a protección dos solos fronte á erosión, chegando a achegar

máis do 12% do abastecemento de auga da cidade en determinados períodos de seca. Melloran radicalmente a calidade do aire, favorecen a polinización e ofrecen produtos forestais de calidade, erguéndose como unha salvagarda natural imprescindible fronte á degradación ambiental.

Máis alá do seu valor ecolóxico, o uso social e recreativo do monte en Vigo é unha realidade comunitaria consolidada e un relevante factor de benestar colectivo. A Mancomunidade ten desenvolvido ao longo das tres últimas décadas unha importante labor de posta en valor coa creación de parques forestais e miradoiros a finais dos anos 90 (35 hectáreas a disposición da cidadanía), até a recuperación do patrimonio arqueolóxico e etnográfico, con 45 gravados rupestres catalogados, 12 mámoas, 12 castros, muíños e camiños enlousados, así como a creación de tres áreas etnoarqueolóxicas ou proxectos de aproveitamento micolóxico. Do mesmo xeito, tense consolidado unha rede de sendeiros que supera os 130 quilómetros e unha ampla programación de actividades lúdico-deportivas, educativas e de voluntariado que achegan o monte á cidadanía.

Segundo os datos preliminares do proxecto estratéxico "*Montes de Vigo 2046: montes veciñais en valor*", desenvolvido en colaboración coa Universidade de Vigo, os parques forestais, roteiros e miradoiros da nosa cidade atraen a preto de 200.000 visitantes ao ano. O forte vencello emocional e o recoñecemento social deste patrimonio verifícase en que o 40% das persoas enquisadas amosan explicitamente a súa disposición a pagar polos servizos que reciben en caso de que estes espazos estivesen en risco de desaparecer. Os montes son, xa que logo, identidade, lecer e saúde pública.

No actual contexto de emerxencia climática, os montes periurbanos adquiren unha dimensión aínda máis crucial como a rede de refuxios climáticos naturais máis potente de Vigo. Fronte ao incremento progresivo das temperaturas e o efecto de illa de calor urbana que volve insoportábeis os espazos asfaltados da cidade, os parques forestais ofrecen un alivio térmico privilexiado, frescura e sombra que salvan vidas, especialmente entre a poboación máis vulnerábel. Porén, para que esta función social e ambiental se desenvolva plenamente, resulta imprescindible garantir a accesibilidade universal.

Hoxe en día, desfrutar deste dereito está condicionado de xeito case exclusivo pola posesión dun vehículo privado. Existe unha eiva histórica e inaceptábel na rede de transporte público urbano que desconecta a cidade das súas parroquias rurais e contorna forestal. Esta deficiencia agrávase dramaticamente durante as fins de semana e festivos, xusto cando a demanda de acceso é maior e o servizo é máis deficitario. Esta barreira na mobilidade convértese nun factor de exclusión

socioeconómica evidente que illa as persoas maiores, a mocidade e as familias con menores ingresos. Democratizar e garantir o acceso aos refuxios climáticos que constitúen os nosos montes esixe conectar de maneira digna e eficiente o Vigo urbano co seu patrimonio forestal.

Mais a resiliencia de Vigo non se pode soste no desleixo e na inacción institucional. A trágica vaga de incendios forestais de outubro de 2017, que en apenas sete horas arrasou un terzo da superficie periurbana de Vigo nas parroquias de Valadares, Coruxo, Comesaña, Matamá e Zamáns, deixou cicatrices profundas e unha lección clara: o modelo baseado unicamente na extinción está esgotado. Como ten sinalado con acerto e de maneira reiterada a Mancomunidade de Montes de Vigo, urxe avanzarmos cara a unha estratexia de prevención estrutural e ordenación do territorio de cara á próxima década. O BNG leva anos denunciando que non podemos seguir mantendo o noso pulmón verde con respiración asistida, fiando a súa supervivencia de xeito exclusivo ao esforzo heroico, voluntario e desinteresado das comuneiras e comuneiros.

Non abonda con aplicar parches ou pór en marcha medidas improvisadas cando chega o verán e as temperaturas baten marcas. O reto non é só previr os lumes da próxima campaña estival. Cómpre deseñar unha política forestal e de protección civil con visión de futuro que prevea os grandes incendios forestais da vindeira década, promovendo montes multifuncionais, sustentábeis e biodiversos. Isto implica de xeito urxente declarar a Vigo como unha cidade libre de eucaliptos e outras especies pirófitas, estimulando mediante a axuda pública a súa substitución progresiva por masas forestais de frondosas autóctonas que actúen como barreiras naturais.

Case 9 anos despois daquela catástrofe, nin o Goberno municipal de Abel Caballero nin a Xunta de Galiza do PP cumpriron as súas promesas. O proxecto do Anel Verde —unha franxa de protección forestal pasiva e estratéxica de case 50 quilómetros anunciada a bombo e prato en 2018— atópase practicamente paralizado polo desleixo e a falla de cooperación entre administracións, e os escasos tramos que avanzaron fixérono exclusivamente grazas aos recursos propios e esforzo das comunidades. É urxente e xusto que Concello e Xunta asuman os montes como unha infraestrutura verde esencial, equiparábel a calquera outra gran dotación pública estratéxica da cidade.

Nese sentido é preciso mobilizar os recursos económicos necesarios, aproveitando os inxentes remanentes acumulados na tesouraría municipal, para dotar o monte veciñal dun financiamento estábel e plurianual, que compense o retorno social e ecolóxico que estas as comunidades de montes achegan á cidadanía. Ese

compromiso financeiro resulta especialmente xustificado se temos en conta que as comunidades de montes veñen asumindo historicamente funcións que exceden a xestión forestal estrita, garantindo o mantemento de parques forestais, áreas recreativas, miradoiros, patrimonio arqueolóxico, programas de educación ambiental, actividades deportivas e iniciativas de participación social que benefician ao conxunto da cidade e que deberían ser consideradas unha verdadeira prestación de servizos de interese público.

Por todo o anterior, o Bloque Nacionalista Galego propón ao Pleno do Concello de Vigo a adopción dos seguintes

ACORDOS:

1. Instar a Xunta de Galiza e ao Goberno municipal a cooperaren no exercicio das súas respectivas competencias para a mellor atención, valorización e protección dos montes perirubanos da cidade de Vigo, financiando o desenvolvemento do proxecto de Anel Verde e a implementación de faixas secundarias de protección forestal e defensa contra os incendios en colaboración coas comunidades de montes.
2. Declarar formalmente Vigo como "Cidade libre de eucaliptos e outras especies pirófitas ou invasoras", e instar a Xunta de Galiza e Goberno municipal a desenvolveren, xunto á Mancomunidade de Montes de Vigo, un plan plurianual para a súa substitución progresiva por masas forestais de frondosas autóctonas de alta resiliencia e baixa inflamabilidade.
3. Instar ao Goberno do Estado e á Xunta de Galiza a habilitar liñas de financiamento estábeis e plurianuais dirixidas á conservación e resiliencia climática dos montes periurbanos de Vigo, aliñadas cos obxectivos da Estratexia Europea de Infraestruturas Verdes e da Lei de Restauración da Natureza.
4. Instar ao Goberno municipal a dotar unha partida anual de como mínimo 1 millón de euros para o investimento, actualización e mellora das infraestruturas verdes periurbanas (parques forestais, sendeiros, miradoiros, áreas de descanso, sinalización integrada e accesibilidade) en liña coas propostas técnicas da Mancomunidade de Montes de Vigo e o proxecto *Montes de Vigo 2046*.
5. Instar ao Goberno municipal a desenvolver, en colaboración coa Mancomunidade de Montes de Vigo, un Programa Municipal de Patrimonio Natural e Cultural dos Montes Periurbanos que permita a conservación, sinalización, divulgación e posta en valor dos elementos arqueolóxicos,

etnográficos e históricos existentes nos montes veciñais, promovendo a súa integración nas políticas educativas, culturais e turísticas da cidade.

6. Instar ao Goberno municipal a desenvolver un Plan de Accesibilidade Sustentábel aos Montes de Vigo a través de transporte público que reestructure e reforce de xeito inmediato as liñas e frecuencias cara ás parroquias e accesos forestais, con especial atención ás fins de semana e festivos, avaliando a implantación de liñas lanzadeira específicas para garantir o libre acceso aos refuxios climáticos sen depender do coche.
7. Instar ao Goberno municipal a constituír a "Mesa Permanente dos Montes de Vigo" como un órgano estábel de coordinación entre o Concello, a Mancomunidade de Montes e as comunidades veciñais en man común para o seguimento, planificación e avaliación de todas as actuacións que afecten ao territorio forestal.
8. Instar ao Goberno municipal a elaborar no prazo máximo de seis meses un Plan Municipal Integral de Protección, Valorización e Uso Social dos Montes Periurbanos de Vigo en colaboración coas comunidades de montes, a Universidade de Vigo e o tecido ecoloxista e veciñal da cidade.
9. Instar ao Goberno municipal a incrementar substancialmente os medios materiais e persoais municipais dedicados á vixilancia, prevención de lumes e primeira intervención durante todo o ano, endurecendo as inspeccións e sancións para erradicar o depósito de vertidos e restos de obras no monte.
10. Instar ao Goberno municipal a impulsar e cofinanciar programas de educación ambiental e voluntariado que involucren á cidadanía e ao alumnado vigués no coñecemento dos valores ecosistémicos do monte, potenciando e ampliando iniciativas de éxito como "*Os montes de Vigo na Escola*".

Vigo, Galiza, 23 de xuño de 2026.

ALCALDE-PRESIDENTE
CONCELLO DE VIGO